

Fatih Yaşlı

1979 yılında Ankara'da doğdu. Lisans eğitimini Gazi Üniversitesi Maliye Bölümü'nde 2001 yılında tamamladı. Aynı yıl İzzet Baysal Üniversitesi'nde siyaset bilimi yüksek lisansına başladı ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde siyasi tarih araştırma görevlisi oldu. 2004-2008 yılları arasında Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde doktora yaptı. Doktorasını tamamlamasının ardından İzzet Baysal Üniversitesi'ne dönen Yaşlı, halen bu üniversitede öğretim üyesi olarak görev yapıyor. *Felsefelogos*, *Bilim ve Gelecek*, *Birikim*, *Yurt*, *Radikal 2*, *BirGün* gibi dergi ve gazetelerde çok sayıda makalesi yer aldı. Yaşlı, *Sol Portal'da* yazmaya devam ediyor.

Yayımlanmış eserleri:

Hayatın Olumlanması Olarak Felsefe: Nietzsche ve Marx (2008, Bilim ve Gelecek Kitaplığı); *Kinimiz Dinimizdir: Türkçü Faşizm Üzerine Bir İnceleme* (2009, Tan Kitabevi; 2014, Yordam Kitap); *Hegemonyadan Diktatoryaya Liberal-Muhafazakâr İttifak ve AKP* (der., Çağdaş Sümer ile birlikte, 2010, Tan Kitabevi); *AKP ve Yeni Rejim* (2012, Tan Kitabevi); *AKP, Cemaat, Sünni-Ulus* (2014, Yordam Kitap); *Türkçü Faşizmden "Türk-İslam Ülküsü"ne* (2016, Yordam Kitap); *Antikomünizm, Ülkücü Hareket, Türkes* (2019, Yordam Kitap); *"Halkçı Ecevit": Ecevit, Ortanın Solu, CHP (1960-1980)* (2020, Yordam Kitap); *Gençlerle Baş Başa: Faşizm* (2020, Yordam Kitap); *Devlet, Düzen, Anarşi, Türkiye'de Edebiyat ve Antikomünizm* (2022, Yordam Kitap).

Yordam Kitap'ta Fatih Yaşlı Kitapları

*Kinimiz Dinimizdir:
Türkçü Faşizm Üzerine Bir İnceleme*
(2014, Yordam Kitap)

AKP, Cemaat, Sünni-Ulus
(2014, Yordam Kitap)

Türkçü Faşizmden "Türk-İslam Ülküsü"ne
(2016, Yordam Kitap)

Antikomünizm, Ülkücü Hareket, Türkiye
(2019, Yordam Kitap)

*"Halkçı Ecevit":
Ecevit, Ortanın Solu, CHP (1960-1980)*
(2020, Yordam Kitap)

Gençlerle Baş Başa: Faşizm
(2020, Yordam Kitap)

Devlet, Düzen, Anarşi
(2022, Yordam Kitap).

ANTİKOMÜNİST ŞEBEKE

Örgütler, Kişiler, Yayınlar (1946-1980)

Fatih Yaşı

Yordam Kitap: 461 • Antikomünist Şebeke • Fatih Yaşlı
ISBN 978-605-4836-69-7 • Düzeltme: Dileda Arslan - Berfin Aksoy
Kapak Tasarım: Savaş Çekiç • Sayfa Düzeni: Gönül Göner
Birinci Basım: Kasım 2024
© Fatih Yaşlı, 2024; © Yordam Kitap, 2024

Yordam Kitap Basın ve Yayın Tic. Ltd. Şti. (Sertifika No: 44790)
Çatalçeşme Sokağı Gendaş Han No: 19 Kat: 3 34110 Cağaloğlu - İstanbul
Tel: 0212 528 19 10 • W: www.yordamkitap.com • E: info@yordamkitap.com
www.facebook.com/YordamEdebiyat • www.twitter.com/YordamEdebiyat
www.instagram.com/yordamkitap

Baskı: Pasifik Ofset (Sertifika No: 44451)
Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1
Baha İş Merkezi A Blok Kat: 2
34310 Haramidere / İstanbul
Tel: 0212 412 17 77

ANTİKOMÜNİST
ŞEBEKE

Örgütler, Kişiler, Yayınlar (1946-1980)

İÇİNDEKİLER

Giriş	9
BİRİNCİ BÖLÜM	
Soğuk Savaş, Antikomünizm, Dinselleşme	29
İKİNCİ BÖLÜM	
İlim Yayma Cemiyeti, İskenderpaşa Cemaati, Milli Görüş Hareketi	76
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
Büyük Doğu, Necip Fazıl, Kadir Mısıroğlu	112
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	
Türk Milliyetçiler Derneği, Atsız, Türkeş	163
BEŞİNCİ BÖLÜM	
Komünizmle Mücadele Dernekleri	199
ALTINCI BÖLÜM	
Antikomünizmin Çatı Örgütü: Milli Türk Talebe Birliği	225
YEDİNCİ BÖLÜM	
Aydınlar Ocağı, İbrahim Kafesoğlu, Turgut Özal	264
SEKİZİNCİ BÖLÜM	
AKP'nin Tarih Öncesi ve Antikomünist Şebeke	313
SONUÇ YERİNE	
Bir Teorik Çerçeve Denemesi: Üç Hegemonik Kriz, Üç Dinselleşme Dalgası	332
KAYNAKÇA	372
DİZİN	381

GİRİŞ

Türkiye, Cumhuriyet'in kuruluşunun yüzüncü yıl dönümünü bir dizi tartışmayla geride bıraktı. Bu tartışmaların gerçekleştiği maddi zemini ise yirmi iki yıllık Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) iktidarı oluşturuyordu. Üstelik bu tartışmalar yapılırken AKP, Cumhuriyet'in yüzüncü yılına tekabül eden 2023 seçimlerini de kazanmış ve 2028'e kadar ülkeyi yönetme hakkını bir kez daha elde etmişti.

Bu ne anlama geliyordu peki? Bunun anlamı, "kurucu ötekisi" Cumhuriyet ve Cumhuriyet'in şahsında cisimleştiği Mustafa Kemal Atatürk olan bir siyasal ideolojinin, yani siyasal İslam'ın içerisinden çıkıp gelen bir partinin, Cumhuriyet'in yüz yılının yirmi ikisinde ülkeyi yönetmesi ve bir beş sene daha yönetmek için gereken oyu almış olmasıydı. Üstelik bu parti geride kalan yirmi iki yıl boyunca Cumhuriyet rejimini tasfiye etmek için birçok adım atmış ve kendi tahayyülüne uygun bir rejim inşasını girişmiş, hayli de yol almıştı.

Peki Cumhuriyet yüz yılını geride bırakırken, Türkiye neden bu yüz yılın yirmi ikisini Cumhuriyet karşıtı olan ve bu karşıtlık üzerine kurulu yeni bir rejim inşa etmeye kalkışan AKP'nin yönetimi altında geçirdi, bu "anomali" nereden kaynaklandı?

"1923 paradigması nasıl çöktü, Cumhuriyet neden yıkıldı", diye de formüle edebileceğimiz bu soruya Türkiye'nin akademik ve entelektüel çevrelerinde verilen beylik ama aynı zamanda genel kabul gören cevabın ne olduğunu biliyoruz. Sağlı sollu liberallerin ve muhafazakârların-İslamcılarının benimsediği bu cevap özetle şöyleydi: Osmanlı-Türkiye modernleşme süreci ve

Cumhuriyet tepeden halka dayatılan, baskıcı, ceberut, vesayetçi bir karaktere sahipti. Modernleşmeci elitler, yani merkez, müte-deyyin halk kitlelerine, yani çevreye, kendi modernleşme pro-jesini zorla dayatmış, çevre de merkezin bu baskısına karşı din temelli çeşitli direniş stratejileri geliştirmiş, çevrenin içerisinden çıkıp zamanla müte-deyyin halk kitlelerinin siyasi temsilcisi hâline gelen özneler, merkeze karşı uzun yıllar süren bir müca-dele vermişler ve sonunda çevreyi iktidara taşımışlardı.

Elinizdeki çalışma söz konusu soruya tam tersi bir yanıt veri-yor ve illa bu kavramları kullanmak gerekirse, “merkez”le “çev-re” arasındaki bir mutabakattan söz ederek Cumhuriyet’in sonu-nu getirenin bu mutabakat olduğunu öne sürüyor. Mutabakatın temelinde ise esas olarak antikomünizm/komünizmle mücadele bulunuyor ve bu mutabakat Soğuk Savaş konjonktürüne denk düşüyor. Türkiye’de düzen, kitap boyunca ayrıntılı bir şekilde ele alınacağı üzere farklı dönemlerde yaşadığı hegemonya kriz-lerinde dinselleşmeyi yardıma çağırıyor ve devletle Türk sağı ya da aynı anlama gelmek üzere merkezle çevre, bu hegemonya krizinin üstesinden gelmek için gerilimli ve kırılğan bir nitelik taşısa da antikomünizm temelli bir mutabakat kuruyor.

Bu mutabakatın bir ürünü olarak, 1946-1980 yılları arasında Türkiye’de kişilerle, yayınlarıyla, örgütleriyle bir antikomünist “network”, antikomünist şebeke ortaya çıkıyor. Bu şebekenin 12 Eylül sonrasına devrettiği mirasın sonucu ise 1990’ların sonunda yeni bir hegemonya bunalımına giren düzenin bir kez daha din-selleşmeyi yardıma çağırması oluyor ama bu sefer geri dönüşsüz bir süreç gerçekleşiyor ve dinselleşme adına açılan kapılardan girenler 2000’lerin başında devleti ele geçirip adım adım rejimi değiştiriyorlar. İşte Cumhuriyet’ten rövanş alma ve yeni bir rejim inşa etme heveslisi siyasal İslamcı bir partinin yirmi yılı aşkın süredir devam eden iktidarına giden yolda iz sürmek için bu mu-tabakatı ve onun sonucunda ortaya çıkan antikomünist şebekeyi merkeze alan bir tarih okumasına ihtiyacımız var.

Antikomünist mutabakatın tarihi Soğuk Savaş'ın başlangıcına uzanıyor ve antikomünist şebeke kendisini var edeceği zemini elbette ki Soğuk Savaş dünyasında buluyor. 2. Dünya Savaşı bittiğinde Soğuk Savaş'a girmeye en az ABD yönetici sınıfı kadar hevesli bir Türkiye yönetici sınıfı vardı. Antikomünizmle dinselleşme ve emperyalizmle entegrasyon arasında doğrudan bir ilişki bulunuyor. Antikomünizmin Türkiye'de iç ve dış politikanın merkezine yerleşmesi, dinselleşmenin özellikle eğitim üzerinden sahneye çıkışı ve emperyalizmle entegrasyon birbirinden ayrı olarak okunabilir süreçler değiller. Türkiye yönetici sınıfı savaşın hemen ardından yeni uluslararası sisteme uyum sağlamak için IMF'ye, Dünya Bankası'na, NATO'ya üyelik başvurusunda bulunuyor, Bretton Woods düzenine uygun bir şekilde parasını devalüe ediyor, kalkınmacı-devletçi politikalarından vazgeçiyor ve uluslararası iş bölümüne hammadde ihracatçısı, mamul ürün ithalatçısı, yani bağımlı bir ülke olmayı kabul ederek ekleniyor. Tüm bunlara paralel bir şekilde aslında olmayan bir komünizm tehdidini icat ediyor ve bunun panzehiri olarak da dinselleşme politikalarını devreye sokuyor. Soğuk Savaş'la ve antikomünizmle birlikte, 1923-46 yılları arasına damgasını vuran ve tarihsel olarak "ilerici" bir karakter taşıdığını söyleyebileceğimiz erken Cumhuriyet paradigması, ekonomiden dış politikaya, eğitimden kültüre, hızlı bir şekilde değişmeye başlıyor. "Cumhuriyet'in uzun intiharı"nın kökenlerini de tam olarak burada aramak gerekiyor.

Antikomünist mutabakat, 2. Dünya Savaşı yıllarında malalanmaya başlayan Türk sağının siyaset sahnesine çıkışının önünü açıyor. Savaş bittikten hemen sonra bir yandan Türkiye yönetici sınıfı dinselleşme adına birtakım adımlar atarken bir yandan da İslamcılar ve milliyetçiler yeni yayınlar çıkarmaya, yeni örgütlenmelere yaratmaya başlıyorlar. Necip Fazıl, Nihal Atsız, Osman Yüksel Serdengeçti, İlim Yayma Cemiyeti, Milliyetçiler Derneği, Milli Türk Talebe Birliği, *Büyük Doğu*

dergisi vs. gibi çok sayıda isim, örgütlenme ve yayın bu tarihten itibaren güçlü bir şekilde siyasal alandaki yerini alıyor. Tüm bu isimler, örgütler ve yayınlar 1946'dan 1980'e kadar, kendi politik özerk alanlarını koruyarak ama ortak noktaları komünizmle mücadele olacak şekilde birbirleriyle iletişim ve irtibat hâlindeki bir yapıyı, antikomünist şebekeyi oluşturuyorlar.

Bu şebeke gerçek bir komünizm tehdidinin olmadığı yıllarda daha çok dergicilikle ve dernekçilikle uğraşiyor, yayınlar çıkarıyor, konferanslar düzenliyor; 1965'ten itibaren ise işler adım adım değişmeye başlıyor. Solun gerçek anlamda yükselişe geçtiği bu dönem antikomünist şebekenin de kendisini artık üniversite kampüslerinde, sokaklarda, meydanlarda göstermesini ve sola karşı şiddet siyasetini yükseltmesini beraberinde getiriyor. Antikomünist şebekenin milliyetçi kanadı, 1965'te Alparslan Türkeş ve arkadaşlarının Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi'ni (CKMP) ele geçirip 1969'daki Adana Kongresi'nde partinin adını Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) yapmasında ciddi bir rol oynuyor. MHP o tarihlerden 12 Eylül darbesine kadar komünizmle mücadelenin paramiliter gücü rolünü üstleniyor. Bir siyasal şiddet hareketi olarak ülkücülük özellikle 70'lerin sonlarına doğru siyasal cinayetlere ve kitle katliamlarına dayalı bir iktidar stratejisi izlemeye başlıyor. MHP devlet dışı şiddet tekeline ele geçirdikçe antikomünist şebekenin diğer unsurları sokaktan çekilmek zorunda kalıyor ve 12 Eylül yaklaşırken giderek etkisini yitiriyor. Ancak bu tersten de bir etki yaratıyor, şebekenin sokaktan çekilen unsurları 12 Eylül Türkiye'sine zarar görmeden giriyor ve faaliyetlerine farklı şekillerde devam ederek AKP'ye uzanan yolun taşlarını döşüyorlar.

Şebekenin en aktif iki örgütü olan Komünizmle Mücadele Dernekleri (KMD) ve Milli Türk Talebe Birliği (MTTB), yükselen sola karşı 1965-1969 yılları arasında fikri mücadeleden sokak mücadelesine uzanan bir dönüşüm yaşıyorlar. Üniversite kampüslerinde başlayan sola yönelik saldırılar, komünizmi telin

mitingleriyle, fetih kutlamalarıyla, Çanakkale savaşı anmalarıyla iç içe geçmeye başlıyor. Bu esnada devletle Türk sağ arasındaki antikomünist mutabakat derinleşiyor; Osmanlı övgüleri ve Cumhuriyet devrimleri eleştirisi üzerine kurulu yeni bir tarih yazımına giriliyor, Osmanlı'ya ait semboller öne çıkarılmaya başlanıyor, sağın dili giderek daha da İslamize oluyor. Necip Fazıl bu esnada giderek bir baş ideoloğa ve idole dönüşüyor. Osmanlı-Türkiye modernleşme sürecine ve Cumhuriyet'e dair alternatif bir tarihçiliğin asıl yazıcısı oluyor. Güçlü hitabeti ve karizmatik kişiliğiyle milliyetçi-muhafazakâr gençlik kitleleri üzerinde derin bir etki yaratıyor. Aynı Necip Fazıl, 70'lerin ortalarından itibaren komünizme karşı aradığı "aksiyoner" gücü İslamcı örgütlerde ve Erbakan'ın Milli Görüş hareketinde bulamayınca hızla MHP'ye yanaşiyor ve sonra da elbette ki 12 Eylül darbesini alkışlıyor.

Şebekenin Aydınlar Ocağı ayağı, 12 Mart darbesiyle 12 Eylül darbesi arasında hem politik hem de ideolojik-kültürel alanda hayli önemli bir rol oynuyor. Solun giderek güçlenen hegemonyasının karşısına devlet ve düzen yanlısı yeni bir hegemonya inşasıyla çıkmayı hedefleyen ocak, Türk-İslam sentezini icat ediyor ve bunu adım adım devletin resmî ideolojisine dönüştürecek girişimlerde bulunuyor. 70'li yıllarda Milliyetçi Cephe (MC) hükümetlerinin kurulmasında ciddi bir rol oynayan Aydınlar Ocağı, bu hükümetler döneminde Milli Eğitim Bakanlığı ve Kültür Bakanlığı üzerinden kendi projelerini hayata geçirmeye çalışıyor ve başta tarih olmak üzere ders kitaplarının Türk-İslam sentezi doğrultusunda yeniden yazılması ve müfredatın değiştirilmesi sürecinde aktif bir şekilde yer alıyor.

Antikomünist şebeke aradığı fırsatı 12 Eylül darbesiyle buluyor; darbeciler şebekenin en önemli örgütlenmelerinden biri olan Aydınlar Ocağı'nı devletin yeni resmî ideolojisini üretmekle görevlendiriyorlar ve o yeni resmî ideoloji Türk-İslam sentezi oluyor. Aydınlar Ocağı ile yakın ilişkileri bulunan, sermaye

aklının en önemli temsilcilerinden biri olan ve Nakşibendî tarikatına mensup Turgut Özal'ın önce darbe döneminde ekonomiyi yönetmesi, sonra da kurduğu Anavatan Partisi (ANAP) ile iktidara gelmesi ise Türk-İslam sentezinin yeni resmî ideoloji olarak yerleşmesini kolaylaştırıyor. 12 Eylül sonrası Türkiye, dinselikle piyascalığın/neoliberalizmin birlikteliğine tanıklık ediyor. Türkiye'yi neoliberalizme açan 24 Ocak Kararları, asker postasıyla ama aynı zamanda yeni bir dinselikle dalgasının yükseltilmesiyle hayata geçiriliyor. Düzen, 1965-80 arasında yerleştirebileceğimiz, üstelik bu sefer solun da bir karşı-hegemonya yaratma kapasitesine sahip olduğu ve 1977-1980 arasında yaşananlara bakarak olağan yollardan çözemeyeceğini anladığı hegemonya bunalımına karşı orduyu göreve çağırıyor; birikim rejimini değiştirir ve ülkeyi neoliberalizme açarken de 1946'dan çok daha güçlü bir şekilde dinselikle sarılıyor.

Türkiye'yi 1980-1983 arası askerler, 1983-1991 arası ise Turgut Özal'ın ANAP'ı yönetiyor. 80'li yıllar bir yandan dinselikleşmenin derinleşmesine, tarikat ve cemaatlerin şirketleşmesine, imam hatip okullarından mezun olanların devlette hızlı bir şekilde kadrolaşmalarına, öte yandan ise piyascalığın, bireyciliğin, köşe dönmeçiliğin yükselişine tekabül ediyor. Rüşvet, hıyali ihracat, imar rantı ve devletten alınan ihaleler bir yandan ilkel sermaye birikimini derinleştirirken öte yandan toplumda yeni ahlaki-kültürel kodlar oluşturulması ve bir rıza tesisi sağlanması için kullanılıyor. Özelleştirmeye, devletin küçültülmesine, bürokrasi düşmanlığına, serbest piyasa övgüsüne dayalı bir hegemonya özellikle eski solcuların köşe başlarını tuttuğu yeni medya düzeni aracılığıyla topluma empoze edilmeye çalışılıyor.

Ancak düzen dikiş tutmuyor ve 90'lı yıllardan itibaren yeni bir hegemonya bunalımı kendini gösteriyor. ANAP'ın 1991 seçimlerindeki yenilgisinin hemen ardından 1991-2002 arası Türkiye bir "koalisyonlar çağı"na giriyor. Büyük ekonomik krizlere büyük siyasal ve toplumsal krizler eşlik etmeye başlıyor.

Siyasi cinayetler, kitle katliamları, mafya, derin devlet, yolsuzluk, kısa süreli koalisyon hükümetleri, Kürt sorunu ve siyasal İslam'ın yükselişi yaşanan hegemonya bunalımının somutlaştığı fenomenler olarak karşımıza çıkıyor. İşte bu bunalımdan çıkış ise ancak antikomünist şebekenin rahle-i tedrisatından geçmiş kadroların işbaşına gelmesiyle söz konusu olabiliyor. Türkiye'de başta büyük sermaye ve ordu olmak üzere düzen, 90'lar boyunca yaşadığı büyük bunalımın ardından 2000'lerin başında adeta mecburen AKP'yi iktidara çağırıyor, AKP'nin hegemonyayı yeniden tesis etmesini istiyor, buna hiç kuşkusuz Amerika Birleşik Devletleri ve Batı da destek veriyor.

AKP iktidarını kuruluş ve iktidara geliş dönemlerinde şahıslarında cisimleştiren üç isim, Tayyip Erdoğan, Abdullah Gül ve Bülent Arınç, Soğuk Savaş Türkiye'sine gözlerini açıyorlar, 1960'ların sonlarına doğru politize olmaya başlıyorlar ve 1970'ler Türkiye'sinde doğrudan siyasetin içerisinde yer alıyorlar. Üçünün de Nakşilikle, İlim Yayma Cemiyeti'yle, Milli Türk Talebe Birliği'yle bağlantıları bulunuyor, üçü de Necip Fazıl'a hayran, üçü de antikomünist şebekenin genç ve ateşli birer militanı.

İşte "Cumhuriyet'in çöküşü antikomünist mutabakatla başladı", tezi bu noktada daha anlaşılır bir veçheye kavuşuyor. Antikomünist mutabakat dinselleşme politikalarıyla birlikte antikomünist şebekenin önünü açıyor, antikomünist şebekenin içerisinden yetişen 12 Eylül öncesinin genç kadroları ise dinselleşme adına açılan kapılardan girerek iktidar olmayı başarıyorlar. Net bir şekilde söyleyelim: Cumhuriyet'i düzenin hegemonya arayışı ve bu arayış esnasında komünizmle mücadele adına dinselleşmeye sarılması yıkıyor; Cumhuriyet'in çöküşü ile antikomünizm arasında doğrudan bir ilişki bulunuyor.

Bu çalışma, kitabın sonunda daha ayrıntılı bir şekilde tartışılacağı üzere, Cumhuriyet tarihi boyunca düzenin üç büyük hegemonya bunalımı yaşadığı tespitinden yola çıkıyor ve bu üç

bunalım döneminden de dinselleşmeye sarılarak çıktığını öne sürüyor, üçüncü bunalımdan çıkış arayışının sonucu antikomünist şebekenin yetiştirdiği kadroların işbaşına gelişi oluyor. Bu ise aynı zamanda bildiğimiz anlamıyla Cumhuriyet'in, 1923 paradigmasının çöküşünü beraberinde getiriyor; Türkiye'de düzen kendi bunalımını ancak Cumhuriyet'i feda ederek ve İslamcılarla anlaşarak çözebiliyor.

İlk hegemonya bunalımı 2. Dünya Savaşı sonrasına tekabül ediyor. Türkiye yönetici sınıfı, Türkiye'yi savaşın dışında tutmayı başarıyor ama yine de savaş ekonomi üzerinde büyük bir tahribat yaratıyor. Yüz binlerce kişiyi istihdamdan çekip askere almak, bir milyon kişilik bir orduyu beş yıl boyunca beslemek, artan vergiler, savaş nedeniyle kabaran ithalat faturası, ihracattaki düşüş, karaborsacılık, stokçuluk, uzayan kuyruklar, karneyle alışveriş derken; savaş sonunda kitlelerde büyük bir hoşnutsuzluk ortaya çıkıyor. Türkiye yönetici sınıfının ve tek parti iktidarının buna verdiği birtakım yanıtlar olduğunu biliyoruz. Örneğin toprak reformu yasası bu dönemde konuşulmaya başlanıyor, ekonomi ve siyasette bir dizi başka reform gündeme geliyor, yeni bir partinin kuruluşu kaçınılmaz oluyor ve Demokrat Parti (DP) böyle siyaset sahnesine çıkıyor.

Ancak çare dinselleşmede ve antikomünizmde bulunuyor. Dinselleşme hem halk kitleleriyle kopan bağları tamir etmenin hem de komünizmle mücadelenin bir aracı olarak görülüyor. Antikomünizm üzerinden ise hem içeride bir teyakkuz hâli yaratılıyor hem de ABD ve Batı ile entegrasyon derinleştiriliyor, yeni dünya düzenine dâhil olunuyor. İşte antikomünist mutabakat bu konjonktüre tekabül ediyor. Dünya ve Türkiye Soğuk Savaş'a hızlı bir başlangıç yaparken, Türkiye'de devlet ve Türk sağı ya da "merkez"le "çevre" komünizmle mücadele adına bir mutabakata gidiyor ve hegemonyanın temelini de bu oluşturuyor. Antikomünist şebeke de bu mutabakatın yarattığı maddi zeminin üzerinde kendisini var ediyor ve güçlenmeye başlıyor.

İkinci büyük hegemonya bunalımı 1965'te başlıyor. 1965, Türkiye'de geniş halk kitlelerinin sol fikirlerle tanışmasının, sosyalist solun Türkiye İşçi Partisi (TİP) şahsında gözle görülür bir güce kavuşarak TBMM'de temsil edilmesinin, üniversite gençliğinin Fikir Kulüpleri Federasyonu (FKF) aracılığıyla sosyalizme yüzünü dönmesinin ve işçi sınıfının sahneye çıkmasının miladını oluşturuyor. 1965-1980 yılları arasında sosyalist sol kendi karşı-hegemonyasını yaratacak bir güce kavuşurken düzen, dinselleşmenin ve milliyetçiliğin önünü daha da açıyor ve antikomünist şebeke giderek güçleniyor. 1965'ten 1971'e kadar Komünizmle Mücadele Dernekleri'nden Milli Türk Talebe Birliği'ne, İlim Yayma Cemiyeti'nden Ülkü Ocakları'na uzanan bir genişlikte antikomünist şebeke sola karşı sokağa çıkıyor ve siyasal şiddet giderek artıyor. Ancak şebekenin gücü sol yükselişi durduramayınca ve hegemonya bunalımının üstesinden gelinemeyince 12 Mart 1971 darbesi gerçekleştiriliyor, sol devletin büyük şiddet dalgasıyla eziliyor.

12 Mart darbesi Türkiye'de yeni bir dönemi açıyor; 1973'te 12 Mart rejiminden çıkılırken, İsmet İnönü'den genel başkanlığı kısa süre önce devralmış olan Bülent Ecevit "ortanın solu" diye adlandırılmış, sosyal demokrat diyebileceğimiz ve elbette ki antikomünist bir programla CHP'yi birinci parti yapıyor. Necmettin Erbakan'ın Milli Görüş hareketinin ilk partisi Milli Nizam Partisi'nin (MNP) kapatılmasının ardından kurulan Milli Selamet Partisi'yle (MSP) CHP koalisyonunun en önemli icraatlarından biri olan genel afı 12 Mart'ta cezaevine atılan devrimcilerin tahliye edilmesi solun ikinci yükseliş dalgasının başlangıcını teşkil ediyor. Bu yükselişin karşısına devletle birlikte çıkan asıl güç MHP ve Ülkücü Hareket oluyor; bu ise antikomünist şebekenin Komünizmle Mücadele Dernekleri, Milli Türk Talebe Birliği, Yeniden Milli Mücadele gibi unsurlarının giderek atıl bir hâl almasını ve sokaktan çekilmesini beraberinde getiriyor; süreç boyunca Ülkücü Hareket şebekenin tek aktörüne dönüşüyor.

1977-1980 arasındaki dönem, 1965'te başlayan hegemonya bunalımının zirve noktasını oluşturuyor. Kapitalizmin 1974'te başlayan krizi, Türkiye'ye 1977'de, gecikmeli olarak yansıyor; bu ekonomik krize ise yükselen siyasal şiddet ve düzenin aktörleri arasındaki üstesinden gelinemeyen ihtilaflar damgasını vuruyor. 1977 1 Mayıs'ında Taksim Meydanı'ndaki kitleye açılan ateş ve yapılan katliam "zamanın ruhu"nu sembolize ediyor. Kontrgerilla ile birlikte hareket eden MHP bu üç yıl boyunca sosyalist kadrolardan yüzü sola dönük kanaat önderlerine uzanan bir genişlikte siyasal cinayetler işlemekle yetinmiyor; Çorum ve Maraş'ta kitle katliamlarına girişiyor ve devrimci güçler de bu şiddet siyasetine karşı giderek artan ölçüde şiddet ve misilleme eylemlerine başvurmaya başlıyorlar. Tüm bunlara ek olarak, kapitalizmin uluslararası krizinin yansıdığı Türkiye kapitalizmi bir de art arda gelen grev dalgalarıyla sarsılıyor; enflasyon yükseldikçe işçi sınıfının ekonomik mücadelesi de yükseliyor ve grevde geçen iş günü sayısı artıyor. Tüm bunların toplamı ise kapitalizmin asıl krizi anlamına gelen kâr oranlarının düşüşü oluyor; böylece ortaya çoklu bir kriz konjonktürü, öyle kolay kolay bertaraf edilemeyecek bir hegemonya bunalımı çıkıyor.

Düzen yaşanan ekonomik krize karşı bir önlemler paketi olarak 24 Ocak Kararları'nı alıyor. Klasik bir IMF programının ötesine geçen ve birikim rejimini değiştirerek ekonomiyi neoliberalizme açmayı hedefleyen 24 Ocak Kararları kendisine benzer IMF orijinli bütün programlar gibi doğrudan emek kesimini hedef alıyor ve yoksullaştırıcı bir karakter taşıyor. Tam da bu nedenle 1980 Türkiye'sinde hayata geçirilme ihtimali bulunmuyor; çünkü işçi sınıfı ve sosyalist güçler bu programın hayata geçirilmesini engelleyecek bir güce sahipler. İşte tam da böyle bir konjonktürde, yani çoklu kriz ve hegemonya bunalımına düzenin olağan yöntemlerle yanıt veremeyeceği anlaşılınca asker devreye giriyor ve ikinci hegemonya bunalımından çıkış, ancak 12 Eylül darbesiyle mümkün olabiliyor.

12 Eylül darbesi, 24 Ocak Kararları'yla birlikte birikim rejimini değiştirerek Türkiye'yi emperyalizme neoliberal politikalar aracılığıyla eklemlemeyi hedefliyor. 12 Eylül, emek hareketini ve sosyalist solu ezerken reel ücretler adım adım aşağıya çekiliyor, buna verilebilecek herhangi bir tepki ise darbe ortamında daha baştan engelleniyor; böylece bir yandan “asayiş” sağlanırken bir yandan da sermayenin krizine bir çözüm bulunuyor, kâr oranlarındaki düşüş tersine çevriliyor ve sermayenin darbeyi “gülme sırası bizde”, diye karşılamaının nedensiz olmadığı anlaşılıyor.

Ancak mesele sadece neoliberalizm değil; tıpkı 1946'daki hegemonya bunalımında olduğu gibi darbeciler de hegemonya bunalımına çareyi, dinselleşmede görüyorlar. Antikomünist şebekenin düşünsel örgütlenmesi olan Aydınlar Ocağı darbeyle birlikte “devletlü” hâle geliyor ve Türk-İslam sentezi devletin yeni ideolojisine dönüşüyor. Müfredattaki değişikliklerden tarikat ve cemaatlerin etki alanlarının hızla artmasına, Kuran kurslarından imam hatiplere uzanan bir genişlikte dinselleşme ivme kazanıyor. Piyasacılıkla dinselleşmenin sentezini şahsında cisimleştiren kişi ise Turgut Özal oluyor ve Özal'ın ANAP'ı 1983'te iktidara geliyor. Ekonomide sınırsız bir piyasacılığa siyasal ve toplumsal alandaki hızlı bir dinselleşmenin eşlik ettiği bu süreçte hegemonya bunalımı kısmen de olsa hafifliyor, bu sentez kitlelerde bir karşılık buluyor. Ancak darbenin etkisi azaldıkça Türkiye'de sol ve emek hareketi yeniden boy göstermeye başlıyor ve 1989'da “bahar eylemleri” olarak adlandırılan memur eylemleriyle başlayan süreç 1991'de sekiz yıllık ANAP iktidarının sonunu getiriyor. Bu tarihten itibaren ise Türkiye yeniden çoklu bir kriz konjonktürüne giriyor.

1991-2002 yılları arasına yayılan ve uzunlu kısısalı koalisyon hükümetleriyle, siyasal İslam'ın ve Kürt hareketinin yükselişiyle, mali ve ekonomik krizlerle, derin devletle, mafya, rüşvet ve yolsuzlukla, siyasi cinayetlerle, kitle katliamlarıyla, 28 Şubat “postmodern darbe”siyle somutlaşan ve 2000'lerin başına gelin-

diğinde bir hegemonya bunalımına dönüşen bu süreçten çıkış AKP iktidarıyla söz konusu oluyor. AKP, kuruluşunun üzerinden sadece bir yıl geçmesine rağmen arayış içerisinde olan kitlelerde bir umut dalgası yaratıyor. Aynı umudu kendi bunalımına bir çözüm arayan düzenin de taşıdığını biliyoruz. TÜSİAD ve TSK düzen adına AKP'yi çağırıyorlar; çünkü AKP'de kaybolmaya yüz tutan toplumsal rızayı yeniden tesis etme ihtimalini görüyorlar.

Bu son kriz, devletle Türk sağ arasında 1946'da kurulan antikomünist mutabakat adına dinselleşmeye açılan kapılardan girenlerin önce hükümet, sonra da devlet olmalarıyla neticeleniyor. 1970'li yıllarda antikomünist şebekenin rahle-i tedrisatından geçen İslamcı-muhafazakâr kadrolar 2000'lerin başında iktidara geliyorlar ve Cumhuriyet'in yüz yılının yirmi ikisinde iktidarda kalmayı başarıp, yüzüncü yılda yapılan seçimlerde bir beş yıl daha kazanıyorlar. İşte bu çalışmanın temel sorunsalını oluşturan "Yüz yıllık Cumhuriyet'in en az yirmi iki yılı neden Cumhuriyet'in kuruluş felsefesinin anti-tezi olan bir ideolojinin içerisinde çıkıp gelenlerin iktidarı altında geçti?", sorusu burada yanıtını buluyor. Düzen, yaşadığı hegemonya bunalımlarından çıkışı her seferinde emperyalizme yeniden entegrasyonda ve daha güçlü bir dinselleşmede görüyor, son büyük krizin sonucu ise antikomünist şebekenin yetiştirdiği kadroların devleti ele geçirip rejimi değiştirmeleri ve 1923 Cumhuriyeti'nin fiilen çöküşü oluyor.

Elinizdeki çalışmanın ilk bölümünde tek parti iktidarından Demokrat Parti iktidarına uzanan süreçte içeride devletle Türk sağ arasındaki antikomünist mutabakatın kuruluşu ve bunun bir sonucu olarak dinselleşme, dışarıda ise emperyalizmle antikomünizm ekseninde yeni bir entegrasyona gidiş anlatılıyor. 1946'dan 1950'ye uzanan dönem ve DP'nin iktidara gelişi bir süreklilik ilişkisi arz ediyor; DP, CHP'nin başlattığı süreci mantıksal sınırlarına taşıyor ve hem içeride hem dışarıda antikomünizm siyasetin

ana belirleyeni hâline geliyor, dinselleşmenin dozajı giderek artıyor. Bu sürece ise en çok Osman Yüksel Serdengeçti ve Necip Fazıl gibi antikomünist şebekenin önemli isimleri destek veriyor; çünkü mutabakat derinleştikçe kendilerine Cumhuriyet’le hesaplaşabilecekleri daha büyük bir alan açılıyor. Türk sağ, komünizmin Türkiye’de zemin bulmasının gerisinde, başta eğitim olmak üzere Cumhuriyet’in izlediği politikaların olduğunu öne sürüyor ve dolayısıyla antikomünizm Cumhuriyet düşmanlığı için adeta bir manivela olarak kullanılıyor.

İkinci Bölüm’de DP iktidarı döneminde kurulan ve özellikle açtıkları imam hatip okulları üzerinden eğitimin dinselleşmesinde son derece önemli bir rol oynamış İlim Yayma Cemiyeti’ni ele alıyorum. Ancak İlim Yayma Cemiyeti’nin önemi sadece bundan kaynaklanmıyor, cemiyeti kuran kadroların büyük bir bölümü bugün İskenderpaşa Cemaati olarak bilinen Gümüşhanevî Dergâhı’na mensuplar. Dergâhın önemi ise 1940’lardan itibaren Necmettin Erbakan ve Nurettin Topçu başta olmak üzere antikomünist şebekenin önemli figürlerinin önce dergâhın şeyhi Abdülaziz Bekkine’ye sonra da halefi Mehmet Zahit Kotku’ya intisap etmelerinden geliyor. Kotku ve dergâh, ilerleyen yıllarda Milli Nizam Partisi’nin kuruluşunda son derece önemli bir rol oynuyor ve Türkiye İslamcılığının partili geleneği olan Milli Görüş bu sayede siyaset sahnesine çıkıyor. İskenderpaşa Cemaati bugün de AKP’ye çok güçlü bir destek veriyor ve hem şirketleriyle hem devlet aygıtı içerisindeki kadrolarıyla önemli bir İslami yapılanma olarak yoluna devam ediyor. Bu bölümde üzerinde ayrıntılı bir şekilde durduğum iki isim bulunuyor: Bunlardan ilki Nurettin Topçu, ikincisi ise Necmettin Erbakan. Hayatını komünizmle mücadeleye adanmış olan Topçu’nun eğitim sistemi üzerine yazdıkları bugün iktidarın eğitim politikalarının temelini oluşturuyor; öyle ki Topçu’nun *Türkiye’nin Maarif Davası* adlı kitabı okunması gereken kitaplar listesinin en tepesinde yer alıyor ve dahası İslamcı

yeni müfredata onun bu kitabına atıfla “Maarif Modeli” adı veriliyor. Erbakan ise Türkiye İslamcılığının kurucu lideri olma vasfını taşıyor ve Türkiye’yi yirmi iki yıldır onun kurduğu Milli Görüş’ün içerisinde çıkıp gelen talebeleri yönetiyor. Erdoğan’ı ve AKP iktidarını çok daha iyi anlamak için Erbakan’a ve onun siyasi fikirlerine mutlaka bakmak gerekiyor.

Üçüncü Bölüm’de *Büyük Doğu* dergisi ve Büyük Doğu Cemiyeti’ni ele alıyorum. *Büyük Doğu* çok uzun yıllar boyunca yayın hayatına devam etse de Necip Fazıl’ın ilk ve son parti kurma girişimi olan Büyük Doğu Cemiyeti’nin ömrü çok kısa oluyor. Bu bölümde ayrıca Türkiye İslamcılığının iki büyük ideoloğu ve alternatif tarih yazarı, Necip Fazıl ve Kadir Mısıroğlu’nu yakından inceliyorum ve antisemitizmin Türkiye’deki en önemli temsilcilerinden Cevat Rifat Atilhan’a da antisemitizm-antikomünizm ilişkisi üzerinden değiniyorum. Necip Fazıl Soğuk Savaş’la birlikte ortaya çıkan antikomünist mutabakatın, kendisine ve İslamcılığa Cumhuriyet’le hesaplaşmak için büyük bir alan açtığını hızlıca fark ediyor ve antikomünizmle Cumhuriyet düşmanlığını aynı potada eriten bir söylemi *Büyük Doğu* aracılığıyla kitlelerle buluşturuyor. Bunu yaparken aynı zamanda bir karşı tarih yazımına girişiyor ve Osmanlı’ya övgü Cumhuriyet’e düşmanlık üzerine kurulu bu büyük ölçüde mitolojik, yani Necip Fazıl tarafından uydurulmuş yazım, İslamcılığın ana tarih anlatısını oluşturuyor. Necip Fazıl, uzun bir dönem boyunca, Soğuk Savaş’ın ilk yıllarından öldüğü 1980’lerin başına kadar siyasi yazıları, hitabeleri, tiyatro oyunları, şiirleri ve aksiyonerliği ile nesilden nesle aktarılan bir etki yaratmayı başarıyor. Başta Erdoğan olmak üzere günümüz siyasal İslamcılarının da “üstad”ı olan Necip Fazıl, Türk sağının ve antikomünist şebekenin en önemli birkaç isminden biri, belki de en önemlisi olma unvanını sonuna kadar hak ediyor. Etkisi onun kadar büyük olmasa da diğer bir karşı tarih yazarı Kadir Mısıroğlu da bu bölümde özellikle Milli Mücadele’ye ve Lozan’a dair yazdıkları üzerinden yakından in-

celeniyor ve onun tarih anlatısının bugüne uzanan izleri takip ediliyor. Cevat Rifat Atilhan ise bu iki isim kadar kapsamlı olmamakla birlikte “bir Yahudi komplosu olarak komünizm” tezinin taşıyıcılarından biri olarak bu bölümde incelediğim isimler arasında yer alıyor.

Dördüncü Bölüm’de siyasal ömrü pek uzun olmamakla birlikte taşıyıcılığını üstlendiği ideoloji nedeniyle Türkiye’nin siyasal hayatında derin etkiler yaratan bir antikomünist yapılanmayı, Milliyetçiler Derneği’ni inceliyorum. Bu derneği incelemek ise elbette ki Türkçülüğün/ülkücü milliyetçiliğin iki önemli ismine, yani Atsız’a ve Türkeş’e daha yakından bakmak anlamına geliyor. Her iki ismi de münhasıran başka kitaplarımda ayrıntılı bir şekilde ele aldığım için bu çalışmada esas olarak onların 1944 ırkçılık-Turancılık davasından MHP’nin kuruluşuna uzanan süreçte antikomünist şebekenin içerisinde tuttıkları yere odaklanıyorum. 2. Dünya Savaşı boyunca tek parti iktidarının Nazilerle iyi ilişkiler yürütmek adına kendilerine açtığı alanın Nazilerin yenileceği anlaşılınca ırkçılık-Turancılık davasıyla kapatılmasının ardından Türkçüler, Soğuk Savaş’ı kendileri açısından yeni bir fırsat olarak görüyor ve yeniden yayıncılık ve örgütlenme faaliyetlerine girişiyorlar. Menderes iktidarında daha da genişleyen bu alan Ahmet Emin Yalman suikastıyla tekrar hızlıca kapanıyor. Menderes, kendisine alternatif olabilecek radikal bir sağ partinin kurulma ihtimalini bu suikastı vesile yaparak hızlı bir şekilde ortadan kaldırıyor ve Türkçüler bir kez daha tasfiye ediliyor. Ancak 1944 ırkçılık-Turancılık davasının mahkûmları 1960’ların ikinci yarısından itibaren tekrar siyaset sahnesine dönüyor ve antikomünist şebekenin siyasal şiddet örgütü olan MHP’ye giden yolu açıyorlar. O MHP ise bugün antikomünist şebekenin İslamcı ayağından çıkıp gelenlerle birlikte Türkiye’yi yönetiyor.

Beşinci Bölüm’ün konusunu antikomünist şebekenin ismiyle müsemma örgütlenmesi Komünizmle Mücadele Dernekleri

oluşturuyor. Bu bölümde önce Zonguldak'ta kurulan Komünizmle Mücadele Derneği inceleniyor, buna eşlik edecek biçimde ise antikomünist şebekenin iki önemli figürü üzerinde duruluyor. Bunlardan ilki dernek kurulmadan hemen önce devletin isteğiyle Zonguldak'ta komünizme karşı konferanslar veren Cafer Seydahmet Kırırmer, ikincisi ise Nihal Atsız'ın kardeşi Nejdet Sançar. Bir Kırım Türk'ü olan Kırırmer'in önemi 2. Dünya Savaşı'nda devletin bilgisi dâhilinde Nazilerle işbirliği yapmasından kaynaklanıyor. Nazilerin yenilmesinden sonra ise Kırırmer ABD ile ilişkilenecek ve hem Türkiye'de hem de antikomünist şebekenin uluslararası ayağında faaliyetlerini devam ettiriyor. Atsız'ın kardeşi Sançar da tıpkı ağabeyi gibi Türkçü milliyetçiliğin teorisyenlerinden biri olarak başından itibaren antikomünist şebeke içerisindeki yerini alıyor ve Cumhuriyet düşmanlığıyla antikomünizmi İslamcılık üzerinden değil ama Türkçülük üzerinden sentezlemeye çalışıyor. Komünizmle Mücadele Dernekleri aynı isimle ve başkaları tarafından birden fazla kere kurulsa da bunlardan en etkilisi 1963'te İzmir'de kurulanı oluyor. Bu dernek 1960'ların ikinci yarısına doğru hızla yükselmeye başlayan sosyalist sola karşı Türkiye çapında aynı hızla örgütleniyor ve 12 Mart darbesine kadar Milli Türk Talebe Birliği ile birlikte antikomünist şebekenin sokak ayağını oluşturuyor. Ancak 1969'dan itibaren MHP'nin bir siyasal şiddet örgütü olarak sahneye çıkışıyla antikomünist şebekenin diğer unsurları gibi sokaktan büyük ölçüde çekiliyor ve 70'ler boyunca etkisini yitirip tasfiye oluyor.

Çalışmanın Altıncı Bölümü'nde 1946'daki Tan Matbaası baskınından, kapatıldığı 1980 yılına kadar adeta Soğuk Savaş'ın Türkiye'deki çatı örgütü olma vasfını taşıyan Milli Türk Talebe Birliği (MTTB) ele alınıyor. Kim ve hangi siyasal ideoloji tarafından yönetilirse yönetilsin, söyleminde ve eyleminde antikomünizmin başat öge olduğu MTTB'nin hikâyesi bize Cumhuriyet'in uzun intiharının hikâyesini anlamak için

önemli ipuçları veriyor. Türkiye tarihinin en kritik yıllarından biri olan 1965'te İslamcıların kontrolüne geçen MTTB o tarihten itibaren adım adım İslamize oluyor. Eylemine ve söylemine Osmanlıcılığı, İslamcılığı, Osmanlı-Türkiye modernleşme sürecine ve Cumhuriyet'e düşmanlığı dâhil ediyor; tüm bunları antikomünizmle sentezliyor. MTTB de 12 Mart sonrasında MHP'nin Türk sağının siyasi şiddet tekeline eline almasıyla birlikte sokaktan çekilmeye başlıyor ve hem 12 Eylül'e doğru giderken hem de 12 Eylül sonrasında bundan kârlı çıkıyor; çünkü MTTB 70'ler boyunca siyasal şiddetten uzak durdukça kadrolarını kaybetmiyor ve 12 Eylül sonrasına sağlam bir bakiye devredebiliyor. Ayrıca kapatılmasına rağmen örgütsel olarak darbe yargısına maruz kalmadığı için birtakım ilişkiler üzerinden kadroları siyasal alana kısa süre içerisinde tekrar dâhil olabiliyor. Önce ANAP sonra da Refah Partisi ve Milliyetçi Çalışma Partisi gibi partilerde gördüğümüz MTTB'liler, başta Erdoğan olmak üzere AKP'nin kuruluşunda da büyük rol oynuyorlar ve dolayısıyla antikomünist şebekeden 2000'ler Türkiye'sine, AKP iktidarına bir yol uzanıyor; komünizmle mücadele AKP'nin tarih öncesini oluşturuyor.

Yedinci Bölüm'ün odağında Aydınlar Ocağı bulunuyor. Solun düşünsel hegemonyasına karşı 1960'ların sonunda kurulan Aydınlar Ocağı'nı Türk sağının ve antikomünist şebekenin erken dönem "think-tank"lerinden biri olarak görmek mümkün. Aydınlar Ocağı, elitist karakterli bir entelektüel kadro hareketi olarak yola çıkıyor, hedefini ise devlete ideoloji üretmek ve onu kendi ideolojisi yani Türk-İslam sentezi doğrultusunda dönüştürmek olarak belirliyor. Ocak 1974'te Milliyetçi Cephe (MC) hükümetinin kurulmasında oynadığı rolün yanı sıra, MC hükümetleri döneminde özellikle Milli Eğitim Bakanlığı ve Kültür Bakanlığı üzerinden müfredata ve kültür politikalarına Türk-İslam sentezi doğrultusunda müdahalelerde bulunuyor ve ciddi kazanımlar elde ediyor. "Devletlü" hale gelişi ise 12

Eylül darbesiyle birlikte söz konusu oluyor. Darbeciler sola karşı Atatürkçülüğün ciddi ölçüde çarpıtılmış sağ bir yorumunu devletin resmî ideolojisi hâline getirmek için bir arayışa girişiyorlar ve burada yardımlarına Aydınlar Ocağı etrafında toplanmış isimler yetişiyor. 1946'da devletle Türk sağ arasında kurulan mutabakat 12 Eylül'de zirveye ulaşıyor ve antikomünist şebekenin en önemli figürleri devletin eğitim ve kültür politikalarını belirler hâle geliyor. Bunun ekonomik zemini ise 24 Ocak Kararları'nın mimarı ve hem İskenderpaşa Dergâhı mensubu hem Aydınlar Ocağı çevresinden hem de TÜSİAD üyesi bir neo-liberal olan Turgut Özal tarafından hazırlanıyor. Özal, şahsında birleştirdiği özellikleriyle antikomünist şebekenin ete kemiğe bürünmüş hâli olarak karşımıza çıkıyor.

Sevizinci Bölüm'de kitabın temel sorusu olan "Cumhuriyet'in yüz yılının yirmi ikisinde neden Cumhuriyet karşıtı bir parti iktidardaydı?", sorusuna somut bir yanıt veriliyor ve bunun için antikomünist şebekenin başta Erdoğan olmak üzere AKP üzerindeki etkisinin ve antikomünist şebekeden AKP'ye uzanan yolların izi sürülüyor. Başta Erdoğan olmak üzere AKP'yi kuran kadroların hepsi Necip Fazıl'dan ve *Büyük Doğu*'dan etkileniyorlar, onun yanı sıra Kadir Mısıroğlu okuyorlar ve siyaseten hepsi Erbakan'ın Milli Görüş'ünün paltosundan çıkıyorlar. Dünyaya ve Türkiye'ye bakışlarını Necip Fazıl, Mısıroğlu ve Erbakan belirliyor, onların yazdıkları karşı tarihin tezlerine ve yarattıkları mitosa inanıyorlar. Hemen hepsi Nakşi ve yolları bir şekilde İskenderpaşa Dergâhı'ndan geçmiş, Kotku'ya intisap etmişler. Hemen hepsi öğrencilik yıllarında MTTB üyesi olmuşlar ve MTTB'nin İslamize olma sürecine katkı yapmışlar. İlim Yayma Cemiyeti, MTTB ve Aydınlar Ocağı'nda öne çıkmış Nevzat Yalçıntaş, Sabahattin Zaim, İsmail Kahraman gibi isimler ise hem AKP'nin kurucu kadrolarının yetişmesinde hem de partinin kuruluşunda ciddi rol oynuyorlar. Erdoğan'ın kendisi de hem İskenderpaşa rabitali hem MTTB içerisinde görev yap-

mış hem de Aydınlar Ocağı üyeleriyle en başından beri sıkı ilişkileri var. Antikomünist şebekenin Erbakan ve Özal'dan sonra Türkiye siyasetine üçüncü "armağanı" Erdoğan oluyor yani.

Kitabın "sonuç" kısmında yeni tartışmalara vesile olması ümidiyle teorik bir çerçeve çizmeye ve yüz yıllık Cumhuriyet'in yirmi iki yılını siyasal İslamcı bir partinin iktidarı altında geçirmesine bu teori etrafında açıklama getirmeye çalışıyorum. Buna göre Türkiye'de düzen üç büyük hegemonya krizi yaşıyor ve her krizden dinselleşme dalgasını daha da yükselterek çıkıyor. 1946'da devletle Türk sağ arasında kurulan antikomünist mutabakatın gerisinde düzenin 2. Dünya Savaşı'nda başlayan ve savaş bittiğinde daha da derinleşen hegemonya krizi var ve bu birinci dinselleşme dalgasını beraberinde getiriyor. İkinci büyük hegemonik bunalım 1965-1980 arasına tekabül ediyor ve özellikle 1977-1980 arasında normal yollardan çözülemeyecek derecede derinleşiyor. 12 Eylül darbesi geliyor ve Türk-İslam senteziyle ikinci büyük dinselleşme dalgasını yükseltiyor. Düzenin üçüncü büyük hegemonya bunalımı 1990'lardan 2002'ye kadar devam ediyor ve antikomünist şebekenin yetiştirdiği bir kuşağın kurucusu olduğu AKP imdada yetişiyor, düzen AKP aracılığıyla yeni bir hegemonya tesisini başarıyor. Ancak bu seferki dinselleşme dalgası öncekilerden farklı olarak rejim değişikliğiyle sonuçlanıyor; sola karşı kendilerine açılan kapılardan girenler, o kapıları açanları da tasfiye edecek bir şekilde iktidara yerleşiyor ve bir rejim inşasına girişiyorlar.

Çalışmayı tam da bu satırların yazıldığı günlerde daha da gözle görülür hâle gelen düzenin çoklu krizine, yeni hegemonya bunalımına ve hegemonyayı yeniden inşa etme girişimlerine dair bir tartışmayla neticelandiriyorum ve tıpkı daha önceki çalışmalarımda olduğu gibi Türkiye tarihine tarihsel maddeci/sınıfsal bir perspektiften bakma çabalarına mütevazı bir katkı yapabildiğim ve okurun zihninde bu perspektifi güçlendirebildiğim ölçüde amacıma ulaşmış olacağımı düşünüyorum.